

Liz
Behmoaras
Köpük

—
Türk
Edebiyatı
Roman
—

LİZ BEHMOARAS KİTAPLARI

Türkiye’de Aydınların Gözüyle Yahudiler
Kimsin Jak Samanon?
Yüzyıl Sonu Tanıklıkları
Mazhar Osman: Kapalı Kutudaki Fırtına
Bir Kimlik Arayışının Hikâyesi
Suat Derviş: Efsane Bir Kadın ve Dönemi

Sevmenin Zamanı
Sen Bir Başka Gittin
Alman Subayın Evi
Lale Pudding Shop
Köpük
Küçük Dev Kadın Azra

KÖPÜK

Toplu Eserler – 9

Yazan: Liz Behmoaras

Yayına hazırlayan: Serdar Soydan-Sevim Erdoğan

Yayın hakları: © 2026 Doğan Yayınları Yayıncılık ve Yapımcılık Ticaret A.Ş.

Bu eserin bütün hakları saklıdır. Yayınevinden yazılı izin alınmadan kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz, hiçbir şekilde kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

1. baskı / İthaki Yayınları / 2023

Doğan Kitap’ta 1. baskı / Mayıs 2026 / ISBN 978-625-8593-43-3

Sertifika no: 44919

Kapak tasarımı: Geray Gençer

Sayfa uygulama: Taylan Polat

Baskı: Ayhan Matbaa Basım San. Tic. Ltd. Şti.

Mahmutbey Mah. 2622 Sok. No: 6/41

Bağcılar - İSTANBUL

Tel. (212) 445 32 38 / Faks (212) 445 05 63

Sertifika no: 44870

Doğan Yayınları Yayıncılık ve Yapımcılık Ticaret A.Ş.

19 Mayıs Cad. Golden Plaza No. 3, Kat 10, 34360 Şişli - İSTANBUL

Tel. (212) 373 77 00 / Faks (212) 355 83 16

www.dogankitap.com.tr / editor@dogankitap.com.tr / satis@dogankitap.com.tr

Köpük

Liz Behmoaras

DOĞAN KİTAP
ÖRNEKTİR

Bakan, dinleyen anlamaya çalışan bir yazar: Liz Behmoaras

2025 yılında aramızdan ayrılan Liz Behmoaras, ardında yalnızca kitaplar değil; dikkatle bakmayı, dinlemeyi ve hatırlamayı öğreten güçlü bir yazarlık tavrı bıraktı. Gazeteci, çevirmen, editör ve yazar kimliklerini birbirinden ayırmayan Behmoaras için yazmak; tanıklık etmek, sorumluluk almak ve çoğu zaman zor ama gerekli soruları ısrarla gündemde tutmak demekti.

Gazetecilikten biyografiye, söyleşiden romana uzanan yazarlık serüveni boyunca Liz Behmoaras, yazıya hep bir sorumluluk duygusuyla yaklaştı. Bu nedenle metinlerinde kimlik, aidiyet, hafıza ve birlikte yaşama meselelerine yer verdi.

Biyografi kitaplarında, kişisel hafızayla tarihsel anlatı arasındaki geçişken alanı yokladı. Söyleşi kitaplarında entelektüel tartışmaları gündelik dilin içine çekti. Romanlarında ise geçmişin bugünle nasıl konuştuğunu, sessiz kalanların hikâyelerinin nasıl yankılandığını işledi. Türler değişse de metinlerin merkezindeki odak noktası aynı kaldı: görmezden gelineni görünür kılmak, kolay cevaplardan kaçınmak, karmaşıklığı olduğu haliyle bırakabilmek.

1950 yılında İstanbul'da doğan Liz Behmoaras, Fransızca, Türkçe, İspanyolca ve Rumcanın konuşulduğu çok dilli bir evde büyüdü.

Notre Dame de Sion Fransız Lisesi'nden mezun olduktan sonra çeşitli yayınevleri için edebi çeviriler yaptı; yerli ve yabancı yayın kuruluşlarında serbest gazeteci olarak çalıştı. 1986-1996 yılları arasında *Şalom* gazetesinde görev aldı. Bu süreçte *Nokta* dergisine, *Yeni Yüzyıl* ve *Cumhuriyet* gazetelerine; ayrıca Fransa'da yayımlanan *Libération*, *L'Arche* ve *Tribune Juive* gibi yayın organlarına yazılar yazdı.

Yazarlığa bir söyleşi kitabıyla adım attı. *Türkiye'de Aydınların Gözüyle Yahudiler'in* (Gözlem Yayınları, 1993) ardından yayımlanan *Kimsin Jak Samanon?* (Sel Yayıncılık, 1997) biyografi türündeki ilk çalışması oldu. Büyükannesinin anılarını merkeze alan bu kitapta, Osmanlı'dan Cumhuriyet'e uzanan çalkantılı bir tarihsel dönemi; cemaat yaşamının gündelik pratiklerini ve devletle kurulan ilişkiyi kişisel bir anlatı çerçevesinde ele aldı.

Yüzyıl Sonu Tanıklıkları / Akdenizlilik, Kimlik ve Entelektüalizm Üzerine... (Sel Yayıncılık, 1998) adlı kitabında Amin Maa-louf, Orhan Pamuk, Bernard-Henri Lévy, Umberto Eco ve

Çetin Altan gibi isimlerle yaptığı kapsamlı sohbetleri bir araya getirdi.

Ardından gelen biyografi kitaplarında, yakın tarihin farklı yüzlerine odaklandı. İki yıllık titiz bir araştırmanın ürünü olan *Mazhar Osman: Kapalı Kutudaki Fırtına*'da (Remzi Kitabevi, 2001) Mazhar Osman'ın hayatını edebi bir anlatıyla romanlaştırdı. *Bir Kimlik Arayışının Hikâyesi*'nde (Remzi Kitabevi, 2005), Kemalizm ve Türkçülük ideolojileriyle güçlü bağlar kurmuş Moiz Kohen'in, bilinen adıyla Munis Tekinalp'in yaşamını merkeze aldı. Ardından *Suat Derviş: Efsane Bir Kadın ve Dönemi* (Remzi Kitabevi, 2008) geldi. Bu çalışmada Suat Derviş'i sınıf, siyaset, kadınlık ve yazarlık gerilimlerini aynı bedende taşıyan, çok katmanlı bir figür olarak ele aldı. Kitap Bulgarca ve Arapçaya çevrildi.

Bu arada Ayşe Kulin, Alev Alatlı ve Nurşen Mazıcı ile ortak bir çalışmaya imza attı: *Yalnız Değilsin* (Destek Yayınları, 2009). Bu kadınları birleştiren ortak payda, Türkiye'ye duydukları derin bağıdır.

Liz Behmoaras'ın romana geçişi, yine tarihsel bir dönemi arka plana aldığı *Sevmenin Zamanı* (Doğan Kitap, 2011) ile oldu. Bu kitabı Rusçaya ve Macarcaya çevrildi. Ardından *Sen Bir Başka Gittin* (Doğan Kitap, 2015), *Alman Subayın Evi* (Doğan Kitap, 2017), *Lale Pudding Shop* (Doğan Kitap, 2020) ve *Köpük* (İthaki Yayınları, 2023) yayımlandı. Söyleşi ve biyografi kitaplarında olduğu gibi romanlarında da kimlik, aidiyet ve hafıza sorunlarına odaklanmayı sürdürdü.

Liz Behmoaras, son kitabı *Küçük Dev Kadın Azra* (Kırmızı Kedi, 2024) yayımlandıktan kısa bir süre sonra, 14 Şubat 2025'te aramızdan ayrıldı.

Doğan Kitap olarak, yazarın uzun süredir baskısı bulunmayan ilk kitaplarını da kapsayan külliyatını okurla buluşturmaktan mutluyuz. Zaman içinde erişimi zorlaşmış bu metinlerin bugün hâlâ güncelliğini ve düşünsel önemini koruduğuna inanıyoruz. Bu külliyat, Liz Behmoaras'ın metinlerinin farklı dönemlerde yeni anlamlar üretebildiğine ve okurla yeni karşılaşmalara açık olduğuna duyulan inançla hazırlandı. Çünkü bu metinlerde hatırlama, yüzleşme ve birlikte yaşama soruları her okumada yeniden karşılık buluyor.

Sevgili Liz Behmoaras'ı, üretkenliği kadar nezaketi, dinmek bilmeyen merakı ve araştırma tutkusuyla da hatırlayacağız.

Anısına saygıyla...

Doğan Kitap

DOĞAN KİTAP
ÖRNEKTİR

Maks, Mesut, Mithat ve diğerlerin anısına...

DOĞAN KİTAP
ÖRNEKTİR

5 Mart 1997’de, Pendik’te bir çiftlikte İngiliz bir anne babadan doğmuştu. Adı Maks’tı; yeni ailesine katılınca Köpük olarak değiştirildi.

Köpük ile çoğu zaman “O” diye söz ettiği kadın sahibi arasında yaşanan saf, katıksız, hesapsız bir sevginin hikâyesidir okuyacağınız. Duygusal bir köpek o anlatmaya koyulursa, hikâye, aynı zamanda bir evin, bir ailenin, geçen mevsimlerin, yılların, tekrarlanan gündelik hareketlerin ve sevgi dolu bir vedanın hikâyesi de olur.

“Hayvanların bakışında derin ve biraz hüzünlü bir ışık vardır” der bir ozan. Bu kitap, o bakışın, bize insanlarla ilgili gösterdiklerinin de bir yansımasıdır.

Son yaklařtıķa

Bir süredir sancılar bedenimi âdeta bir burguyla delip geçiyor. Artık hiçbir hareket benim için kolay değil. Kalkmak, yatmak, hatta özellikle sevdiğim yerde, yani bahçe duvarının üstünde boş boş bakarak kıpırtısız kalmak... Evet, hareketsiz kalınca bile işkence çekiyorum. Ya o nefes darlığı nöbetleri! Bu son zamanlarda özellikle geceleri birden boğulacak gibi oluyorum; içime bir nebze hava çekebilmek için yattığım kocaman yastıktan zorlukla doğruluyor ve havlayıp duruyorum. Bazen duyan olmayınca, çaresiz pes ediyorum. Bazen de kadın sahibim (yastığım yatak odalarının yanı başında) “Tuvaleti gelmiştir” diyerek kalkıyor ve içini çekerek bahçe kapısını açmaya gidiyor. Uzun süre yattığımda arka ayaklarım uyduğu için yerimden güç bela kalkıyor ve ağır aksak adımlarla peşinden gidip bahçeye ulaşıyorum. O sabırla bekliyor. Bunca özlediğim havayı soluyabilmek için ağzımı sürekli açıp kapasam da havanın istediğinden çok daha azını alabiliyorum ne yazık ki! Neyse ki bununla yetinmeye kendimi alıştırdım.

Sanki zamanımın dolduğundan, artık gitmem gerektiğinden günbegün haberdar ediliyorum. Sonum yakın. Hem de çok yakın. Biliyorum. Hissediyorum. Tuhaf bir his bu.

Döndüğümüzde O, “Çok yaşlanmış zavallım! Ne istediğini kendi de bilmez oldu. Acaba Fikriye’ye mi götürsem?” diye yakınıyor kocasına.

Eyvah! Fikriye adı bile tüylerimi diken diken etmeye yeter. Sakın yanlış anlaşılmasın! Kendisi gayet hoş, güler yüzlü bir genç hanımdır. Eli de olabildiğince hafif. Ama bu ad bende sadece o kişiyi değil, ilaç kokulu, beyaz fayanslı, yüksek metal masalı ve içinde bin bir türlü irili ufaklı işkence aleti barındıran bir mekânı da çağırıştırıyor. İğneler o aletlerin en basitleri olmakla birlikte yine de fena halde can yakarlar. Son zamanlarda epey maruz kalmışlığım var onlara. Lafı açılmışken söyleyeyim. Bu can sıkıcı ama önemli işleri yapan Fikriye'den başka insanlar da oldu on dört yıllık yaşamımda, neredeyse hepsi de "Beyaz Önlüklü"ydü. Lacivert tulumlusu da vardı aralarında ama sanırım onlardan Beyaz Önlüklü diye söz etmek daha şık, daha havalı olur.

Beyaz önlüklülerin görevi sadece iğne ve bilumum acı veren müdahaleler değil. Bazı çok özel ve nasıl desem çaresiz durumlarda, çok daha karanlık bir işlemde buldukları oluyor. Buna "iyiliği için..." ya da "çekmemesi için..." deniyor. Neyse geçelim! Bunu bugün düşünmek istemiyorum.

Bugün hava güzel! Erken uyandım ve henüz solgun güneş ışınları beni dışarı, bahçeye çağırınca fazla güçlük çekmeden kalktım. Kadın sahibimle tadına doyamadığım gezilerimiz hem benim (çok) ileri yaşımdan dolayı hem de şu aralar O'nun yoğun olan işleri nedeniyle iyice seyrekleştiğinden, kendime daha mütevazı ama oldukça keyifli yeni bir sabah programı oluşturdum:

Birinci kattan giriş katına merdiven olabildiğince seri bir şekilde inilecek, en azından inilmeye gayret edilecek. Evet, bu tehlike de içerse hâlâ öyle! Sabahları kapısı hep açık olan bahçeye çıkılacak. O günkü durumuma göre büyük tur ya da küçük tur yapılacaktır. Büyük tur evin arkasına geçip rıhtıma çıkmayı da kapsar. Oraya konan arsız martılar havlayarak kor-

kutulup onların çığlık ata ata sağa sola uçuşmaları sağlanacak! Emin olun, onlara yapacağım bu kadcarcıktan ibaret! Avlanmada bir numara olan İngiliz atalarımaya hiç çekmemişim. Ben tıpkı O'nun gibi, bütün türlerin huzur ve barış içinde birlikte yaşamalarından yanayımdır; hayalimde herkesin yeri olacağı bir tür yeryüzü cenneti yatar, iki ayaklıdan solucana kadar. Ya da köpekten kediye mi desek? Neyse, bu konuyu daha sonra açacağım, zira bana O'nun kalbinin tek efendisi olmadığımı hatırlattığı için biraz canımı yakar.

Rıhtımı geride bırakıp doğru yöneleceğim, evin hemen önündeki malta eriği ağacıdır. Yaz günlerimizde, minik turuncu topraklarla yüklü dallarının yemek masasını koruduğu, devasa doğal şemsiyemiz. Ah o bahçedeki yemek masamız! Ne güzel anılar çağırıştırır bende. Yazları ev kalabalıklaşır, sahiplerimin çocukları yaşadıkları uzak topraklardan gelirler. Arkadaşlarını da davet ederler. Erkek sahibimin ün salmış asosyalliğine rağmen, yakın akrabalar daha sık çağırılır. Bir tatil havası eser ve O, "alerji" dediği esrarengiz illetten beni korumak için karşı çıksa da, erkek sahibimle oğulları sofradakileri benimle cömertçe paylaşırlar. Tavuk, şiş, köfte... Ne varsa kabulümdür. Emin olun hiç yemek seçmem. Akranım Kedi Mesut ve diğer hemcinsleri gibi, yemedenden önce lokmanın etrafında dakikalarca dönüp onu koklamak, geri adım atıp uzaktan seyretmek, yeneden yaklaşmak ve sonunda lütfedercesine ucundan ısırarak bana göre hiç değil. Atılan parçayı atıldığı an, neredeyse havada yakaladığım gibi yutar ve patimi onu verenin dizine koyup (oralı olunmazsa iki patimi) yenisini nazikçe isterim. Nasıl olsa sofradakilerin hepsiyle hukukumuz eskidir.

Dönelim bizim yakın zamandaki bahçe turumuza. Sağı solu çimen, parke taşlarla döşeli yoldan usulca ilerledikçe, bildik

taze kekik ve nane karışımı kokular burnuma dolur. Giriş kapısının sağ tarafını pek sevmem nedense. Sulanınca bataklığa dönüşen loş ve nemli bir köşedir; üstünde çoğu zaman kanımı emmeye hevesli sivrisinekler uçuşur. Hem orada bahçemizin hepimizin bildiği, fakat hiçbirimizin fazla yaklaşmadığı bir başka bölümü vardır, kaybettiğimiz kedi ve köpeklerin uyuduğu...

Heyhat, ondan kaçmaya çalışsam da bu uçup giden ruhların mekânına bir süreden beri ağır ağır yaklaştığımın farkındayım. Neyse, daha neşeli konulara geçelim.

Büyük merdivenin basamaklarını çıktıktan sonra, giriş kapısının sağında, benim, daha doğrusu Kedi Mesut'la benim en sevdiğimiz yer olan bir duvarla çevrili arka bahçeye varılır. Orası bana tam bir koku senfonisi sunar: Limonlu nane, kekik, fesleğen, adaçayı, rezene, tarhun otu, biberiye, rozmarin, dereotu, maydanoz gibi otların yanı sıra, domates, patlıcan, salatalık, envai renkte biber gibi sebzelerin rayihaları yükselir. Hepsi çeşitli aylarda O'nun tarafından, bahçıvanın da yardımıyla özenle yetiştirilir. Duvarın üstüne uzanıp biraz soluklanır, bütün bahçeye kuş yani köpek bakışı bakabilirim. O, "Bahçe tümüyle Köpük'ün alanı. Orada keyif çatmaya bayılır" der benden arkadaşlarına söz ederken.

İyi güzel de bu keyfin daha ne kadar sürebileceğini bilmiyorum. Geçen gün dönüşe geçtiğimde aniden dengemi kaybettim; merdivenden aşağı yuvarlanıp kendimi parke taşların üstünde sırtüstü buluverdim ve tam yaşlı işi, uzun uzun inledim. Neyse ki bunu görecek ve duyacak kimseler yoktu civarda. Aslında evet, vardı birileri. Kedi Mesut kamuflaj kıyafetiyle, yani nasıl becerdiyse sarı beyaz postunu kertenkeleymiş gibi taşın rengine uydurmuş halde, duvarın üstünde sere serpe ya-

tıyordu. Ancak beni utandırmamak için başını bile oynatmadı. Hatta kibarca bakışlarını başka tarafa çevirdiğinden eminim.

Onunla çok eski dostuz. Ben çok genç o ise yavruyken tanışıp yaşamlarımızın basamaklarını birlikte indik. Lafı açılmışken, yaşadığım yılların şu yediyle çarpım işlemine hiç de itibar etmiyorum. Ama densizin biri yaşımı sorduğunda, O ister inanın ister inanmayın bu saçma sapan bakkal hesaplarına ciddi ciddi girişiyor. Geçen gün ağzından duyduğum rakam tüylerimi diken diken etti, hem de sadece mecazi anlamda değil. Doksan sekizmiş benim insanca yaşım. Düşündükçe beni basbayağı yıkıma uğratan bir sayı bu! Abartmayıp da on dört yılla yetinsek daha iyi olmaz mı? Mesut'sa on üç. Aileye benden bir yıl sonra katıldı. Demek ki benden azıcık daha uzun yaşayacak.

DOĞAN KİTAP
ÖRNEKTİR

Sevgi, hatırladıkça büyür; unutuldukça değil...

Köpük, Pendik'te bir çiftlikte doğduğunda adı Maks'tı. Yeni ailesine katıldığında ise adı değişti, ama asıl değişen hayatı oldu.

Kendisine uzanan o ele tutunduğu an, yıllar sürecek bir bağın başlangıcıydı. Bir ev, bir aile, mevsimlerle birlikte değişen bir yaşam... Gelenler, gidenler, kaybolanlar... Hepsi onun hafızasında iz bıraktı.

Zaman ilerledikçe bedeni yoruldu, hareketleri yavaşladı. Ama hatıraları canlı kaldı. Çünkü sevgi, unutulmaz; sadece derinleşir.

Köpük'ün anlatımıyla sadakat, bağlılık ve kayıp yeniden anlam kazanıyor. Gündelik hayatın küçük anları, sıradan görünen alışkanlıklar ve tekrarlar, aslında bir ömrün en değerli parçalarına dönüşüyor. Onun bakışı, insanlara ve dünyaya dair sade ama çarpıcı gerçekleri gözler önüne seriyor.

Liz Behmoaras, bu romanında bir hayvanın gözünden insan olmanın ne demek olduğunu sorgularken aslında hepimize ait bir hikâye anlatıyor.

Köpük; sevmenin, alışmanın ve vedanın kaçınılmazlığı üzerine, yalın ama derinlikli bir anlatı.

